

καὶ οἱ τῶν νοσοκομείων θεράποντες, καὶ οἱ ἱππιατροί, καὶ αἱ βυζάστριαι, καὶ αἱ μάμαι . . . ὅτι ὅλοι θέλουσι νὰ ᾔναι ἢ καὶ γίνονται ἱατροὶ καὶ ἰατραιναι ; Δὲν βλέπεις ὅτι οἱ τοιοῦτοι μάλιστα χαίρονται τὴν σήμερον τὴν μεγίστην ὑπόληψιν, οἱ δὲ ἄξιοι καὶ γνήσιοι διασῶνται τοῦ Ἀσκληπιοῦ παραγκωνίζονται καὶ ἐπιχλευάζονται ; Τούτους λοιπὸν ἀκολούθει καὶ σὺ, πιστεῖων ὡς ὁρᾷς ὅ,τι εἶπεν ὁ Πλίνιος, ' ὅτι ἕκαστος μιὰρὸς, φθάνει νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι ἱατρός, καὶ θέλει πιστευθῇ, ' διότι τοιουτοτρόπως θέλεις φθάσειν εἰς τὰ ἀνωτάτω ἀξιώματα.

ΑΦΟΡΙΣΜΟΣ Β'.

Διὰ νὰ ἀποκτήσης ὄνομα καὶ ὑπόληψιν, ἔσο μεγαλορρήμων καὶ πολυπράγμων καὶ ἀναίσχυντος, καὶ ζήτει νὰ προξενήσης δι' ὁποιοῦδήποτε τρόπου θαυμασμὸν καὶ προσοχήν.

Δὲν ὑπάρχει πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον τόσον δύσκολον, ὅσον τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τις μέγα ὄνομα· ἀπ' ἐνὸς μέρους, ἡ σπανιότης τοῦ ἀληθοῦς προτερήματος, ἀπ' ἄλλου, ἡ φυσικὴ ῥοπή τῶν ἀνθρώπων νὰ θεωρᾷσι μᾶλλον ἑαυτοὺς καὶ τὰ πράγματά των παρὰ τοὺς ἄλλους, γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρόξενοι νὰ φθάνῃ τις εἰς τὸ τέρας τοῦ βίου του τόσον ἄγνωστος διαμένων, καθὼς ἦτο κοινώμενος εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του. Μίαν φορὰν ἐσυνείδιζον οἱ ἱατροὶ νὰ φορᾷσι τετραγωνικοὺς πῖλους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ νὰ ἔχωσι καὶ στολὴν ἰδιαιτέραν*· ἀλλ' ἐπειδὴ τοιοῦτον μέσον δὲν συγχωρεῖ πλέον ὁ σημερινὸς πολιτισμὸς, πρέπει νὰ καταφεύγῃς εἰς τὰ ἐφεξῆς.

Περιπάτει σοβαρὸς καὶ σύννους καὶ κάτω ἔχων ἐστραμμένα τὰ βλέμματα, καὶ κάμνε τὰς ἐπισκέψεις σου, ἐὰν δύνασαι, δι' ἀμάξης, ὅσον μικρὰ καὶ ἂν ᾔναι τὰ ἀποστήματα, προσέχων πάντοτε, ὅταν μέλλῃς νὰ φθάσῃς εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀσθενοῦς, νὰ λέγῃς τὸν ἀμαξήλατον νὰ ἐλαύνῃ τοὺς ἵππους ταχύτερον, διὰ νὰ κάμνωσι κρότον. Διηγῶ ὅτι ὁ τρόπος σου τοῦ θεραπεύειν μερικὰς ἀσθενείας διαφέρει ὅλως διόλου ἀπὸ τοῦ τῶν λοιπῶν ἱατρῶν, καὶ ὅτι οἱ ἄρρωστοί σου σηκώνονται δύο τρίτα τοῦ καιροῦ ταχύτερα ἐκ τῆς κλίνης. Ὑπόσχου πολλὰ, καὶ ὁμίλει σταθερῶς καὶ βεβαίως· ὕψονε τοὺς ὅμους σου, στρύφονε τὰ συγκόμματα τοῦ προσώπου σου, καὶ λάλει περὶ ἱατρικῆς ὅπως σοῦ ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν, ὅταν μάλιστα εὐρίσκεισαι μεταξὺ μυρῶν κεφαλῶν. Λάλει κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ περὶ παντὸς ἄλλου πράγματος. Ἐπειδὴ καὶ τὰ πλεῖστα δὲν θέλουσι τὰ ἐννοεῖν, θέλουσι σὲ ἀκοῦειν χάσκοντες· ἂν δὲ μεταξὺ πολλῶν ἐννοήσῃς τι, τότε θέλουσι σὲ θαυμάζειν ἐτι περισσότερον.

Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.

* Τοῦτο παρεκίνησε καὶ τὸν φιλόσοφον Πασκάλην νὰ εἴπῃ ἐπὶ τῇ συλλογισμένῃ, (Pensées de Pascal, art. viii, ix.) ὅτι οἱ ἱατροὶ δὲν γνωρίζουσι τὴν ἀληθῆ τέχνην τοῦ ἱατροῦ, διότι ἀλλῶς δὲν ἔμελλαν φορεῖν τετραγώνους πῖλους πρὸς κίνησιν θαυμασμοῦ.

Ἐν γ' ἔνι ὅμως λάλει εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ σε ἐννοῇ κανεὶς, λέγων πολλάκις τὰς λέξεις, ὁ ὀργανισμὸς, Ivasi precordiali, τὸ νευρικὸν σύστημα, le adesioni del cervello coll' intestino retto, καὶ ἄλλα παρόμοια. Προσπάθει νὰ μανθάνῃς παρὰ τῶν ὑπηρετιδῶν πράγματα ἰδιαιτέρα τὰς δεσποίνας ἀφορώντα, καὶ μὲ εὐμορφον τρόπον μεταχειρίζου αὐτὰ, διὰ νὰ φαίνεσαι, τρόπον τινά, ὅτι τὰ ἐμαντεύσεις. Τότε θέλει εἰπεῖν ἡ ἀσθενής σου, ὅτι ὁ ἱατρός μου ἐγνώρισε καλὰ τὴν καρδίαν μου, ἐξιχνιάσας, ὡς ἄλλος Ἄργος, ὅλα μου τὰ φυσικά. Κάμνε ἐνίοτε μερικὰ πειράματα τῆς φυσικῆς, χύνων ὀλίγους σταλαγμοὺς Spirit. Salis ammon. εἰς οἶνον, διὰ νὰ ἀλλάσῃ χρῶμα, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι ὁ κόσμος ἐκ τῆς περὶ ταῦτα ἐμπειρίας σου θέλει συμπεραίνειν καὶ περὶ τῆς κατὰ τὴν ἱατρικὴν. Ἐχε καὶ φέρε μαζὴ σου ὑπάλληλόν τινα εἰς τὰς ἐπισκέψεις, καὶ προσποιῶ ὅτι τὸν δίδεις πρακτικὰς συμβουλὰς ἐνώπιον ὅλης τῆς οἰκογενείας μὲ σχῆμα σοβαρὸν, πλὴν πρόσεχε ὅσον τὸ δυνατόν νὰ ᾔναι ἀμαθής, διότι ἀλλῶς κινδυνεύεις, ἐὰν γνωρίζῃ τὴν τέχνην του, νὰ χάσῃς ἐξ αἰτίας του πολλὰς οἰκίας. Κατηγόρει τοὺς ἱατροὺς ὡς ἀμαθεῖς, καὶ λέγε μιμούμενος τὸν Παράκλῃον περὶ τῶν κορυφαιοτάτων, ὅτι δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ λύσωσιν οὐδὲ τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων σου. Δίδε ἱατρικὰ, τὰ ὅποια λέγε ὅτι εἶναι ἰδική σου σύνθεσις, διὰ τὴν ὁποίαν ἠναγκάσθης νὰ κάμῃς ἄπειρα πειράματα ἐπὶ ζώων, διὰ νὰ βεβαιωθῇς περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργείας. Καὶ φεύγων εἰπέ ὅτι ὑπάγεις μίαν στιγμὴν νὰ ἀναπαυθῇς, διότι ἠναγκάσθης ἐκείνην τὴν νύκτα νὰ σηκωθῇς ἐξάκις ! Κήρυττε τὰ ἱατρικὰ σου διὰ τῶν ἐφημερίδων, ὀνομάζων αὐτὰ διὰ λέξεων ἀνηκόιστων, καὶ ἐπαινῶν αὐτὸς σεαυτὸν, μηδένα ἐντρέπόμενος. Προσπάθησον νὰ διασπείρῃς φήμην ἀσφαλῆ ὅτι ἱατροεῖς ἀνεπιστρόφως ἰδιαιτέραν τινα ἀσθένειαν, ὅτι δηλαδὴ κόπτεις δεξιῶς τοὺς κάλους, ἢ ὅτι ἐκβάλλεις τὰς κηλίδας τοῦ προσώπου· τότε ἔκαμες τὴν τύχην σου ! ὁ κόσμος θέλει σὲ κράζειν διὰ πᾶσαν ἀσθένειαν. Προσποιῶ, τέλος, ὅτι ἐξετάζεις ἐπιμελῶς ἕκαστον σύμπτωμα τῆς ἀσθενείας, καὶ φαίνου ὅτι συλλογίζεσαι πολὺ περὶ τούτου. Πρὸς τοῦτο κάμνε σχήματα τοῦ προσώπου, θέτε τὸν δάκτυλον εἰς τὸ μεσόφρυδόν σου, καὶ βλέπε τὸν ἀσθενῆ ἀτενῶς δι' ὀλίγα λεπτά χωρὶς νὰ τὸν ὁμιλῇς. Ζήτησον ἔπειτα χάρτην, καὶ ἀπὸ γράφης τὴν ἀναγραφὴν, φώναζε κινῶν τὸν δάκτυλον, Ἄς προσθέσωμεν κάτι τι καὶ διὰ τὴν κεφαλαλγίαν καὶ διὰ τοὺς πόνους τῶν ποδῶν !

Ἐπεται ἡ συνέχεια.

ΠΕΡΙ ΞΥΡΙΣΜΑΤΟΣ.

ΠΟΤΕΡΟΝ ἀρμόζει μᾶλλον, τὸ πωγωνοφορεῖν ἢ τὸ ξυρίζεσθαι ; Ἰδοὺ πρόβλημα οὐχὶ τόσον εὐλυτον, ὅσον κατὰ πρώτην ὄψιν ἤθελέ τις φαντασθῇν.

Ὑπὲρ μὲν τῆς γενειάδος ἐρρέθη, ὅτι ἡ φύσις πρέπει

νὰ ἔδωκε τοιοῦτο προσάρτημα διὰ νὰ φορῇται· καὶ ὅτι, ὡς διῴσχυρίζετο ὁ Τερτυλλιανός, ὑβρίζει τὸ πρόσωπον ὁ ἀποβάλλων αὐτὴν ὅπως διόλου. Εἶναι δὲ καὶ βέβαιον, ὅτι γενεϊὰς καλῶς κυτταζομένη δεικνύει τὸν ἄνθρωπον ἡγεμονικώτερον, τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ προσώπου εὐειδέστερα, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς μάλιστα πολὺ ζωηροτέρους. Ἀγενεῖους μὲ γενεϊάτιδας εἰκόνας παραβάλλοντες, δίδομεν πάντοτε εἰς ταύτας τὴν ὑπεροχὴν. Ποῖος δὲν αἰσθάνεται ὅτι ὁ πωγωνοφόρος Ὁθωμανός φαίνεται πολὺ ἀξιοπρεπέστερος τοῦ ἀγενεῖου Εὐρωπαίου; Ἐπειτα, πρέπει νὰ λάβωμεν εἰς τὸν λογαριασμὸν καὶ τὸ βάσανον τοῦ ξυρίζεσθαι, τὸ ὁποῖον ἔκαμε Γερμανόν τινα συγγραφεῖα νὰ σημειώσῃ εἰς τὸ ἡμερολόγιόν του, «Σήμερον ἀπέρριψα ἔξω τοῦ παραθύρου τὰ πρὸς τὸ λονίζεσθαι ἐργαλεῖά μου· πότε νὰ ἔλθῃ ἡ μακαρία ἡμέρα, ν' ἀποστείλω κατόπιν αὐτῶν καὶ τὰ πρὸς τὸ ξυρίζεσθαι!»

Ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους ἐμπορεῖ τις νὰ διῴσχυρισθῇ, ὅτι, ἐπειδὴ πάντοτε ἐξύρισαν οἱ ἄνθρωποι τὰ γένεια ὁσάκις ἐφθασαν εἰς ὑψηλὸν βαθμὸν πολιτισμοῦ, τὸ τρέφειν αὐτὰ πρέπει νὰ εὐρέθῃ ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν κοσμιότητα καὶ τὸν ἐξευγενισμόν τοιαύτης καταστάσεως, καὶ ἤθελεν εἶσαι ὀχληρότατον εἰς πολλὰς τρυφεράς πράξεις. Ἐπειτα, εἶναι ἀμφισβητήσιμον, ἐὰν ἡ φροντίς ἡ ἀπαιτούμενη διὰ νὰ φυλάσσωνται ὅπως οὖν ὁσκόμμα τὰ γένεια, καὶ νὰ μὴ κατανατῶσι δοχεῖον κοινιοτοῦ καὶ ἄλλων ἀκαθαρσιῶν, δὲν ἐξισοῦται μ' ὅποιον ἀνδήποτε ἀπὸ τὸ ξύρισμα προερχομένην. Ὡς δὲ πρὸς τὸ φαινόμενον ἀπλῶς, δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι, ὅσον χάνουν οἱ ὀφθαλμοὶ ἐκ τῆς ἐλλείψεως τοῦ γενεῖου, ἄλλο τόσον κερδαίνει τὸ στόμα, πάντοτε ὃν χαριέστερον εἰς τοὺς ἀγενεῖους, ἐκτός ἐν καιρῷ γήρατος. Ἡμεῖς, θεωροῦντες τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ προκειμένου ζητήματος, καὶ κρίνοντες ἅμα ἐκ τῆς πέρας τῶν Εὐρωπαίων, ὅσοι ἀφῆκαν τὴν γενεϊάδα εἰς ἄλλας χώρας, συμπεραίνομεν ὅτι καθεὶς πρέπει νὰ ᾔσῃ ἰδίος αὐτοῦ νομοθέτης περὶ τούτου, νὰ ξυρίζεται ἢ νὰ μὴ ξυρίζεται, ὡς ἤθελε τὸν ὀδηγήσῃ ἡ ἡλικία, τὸ ἐπάγγελμα, ἡ κλίσις αὐτοῦ, καὶ ἄλλα περιστατικά.

Τὴν γενεϊάδα φαίνεται ὅτι κατὰ πρῶτον ἐξύρισαν οἱ ἄνθρωποι, ὡς παρέχουσιν λαβὴν ἀρίστην εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐν καιρῷ μάχης. Ἐκ τοιαύτης αἰτίας προῆλθε τὸ ἔθιμον τοῦτο μεταξύ τῶν Ἑλλήνων περὶ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου· καὶ τῶντι εἰς τὰς πλειοτέρας χώρας εὐρίσκομεν ὅτι τὴν συνήθειαν ταύτην παραδέχονται πρῶτον οἱ στρατιωτικοί, οἱ δὲ σπουδαίων καὶ εἰρηλικῶν ἐπαγγελμάτων ἄνδρες διαμένουσι πωγωνοφόροι πολὺ μακρότερον χρόνου διάστημα. Οἱ Ἕλληνες ἐξηκολούθουν νὰ κείρωνται μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ὁποίου τὰ γένεια κατήντησαν πάλιν τοῦ συρμοῦ, ἔμειναν δὲ εἰς χρῆσιν, ἕως οὗ ἤλθωσαν οἱ Τούρκοι τὴν Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Ῥωμαῖοι φαίνεται ὅτι ἔλαβαν τὴν συνήθειαν τοῦ ξυρίζεσθαι παρὰ τῶν Ἑλλήνων τῆς Σικελίας· καθότι κουρεῖς τινὲς

ἐστάλθησαν ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ 296 π. χ. ὁ δ' ἐξευγενισμὸς τοῦ καθημέραν ξυρίζεσθαι λέγεται ὅτι πρῶτον εἰσῆλθῃ ὑπὸ ἀνδρὸς σημαντικώτατου, Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ. Κατὰ τὴν παῦσιν τῆς δημοκρατίας, τὰ γένεια ἦσαν σπανιώτατα· οἱ δὲ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν πόσον τρόπον εἶχαν τινὲς αὐτοκράτορες μὴ τοὺς λαιμοτομήσωσιν οἱ κουρεῖς τῶν. Διὰ νὰ κρύψῃ τὰς οὐλὰς τοῦ προσώπου, ἀφῆκε τὰ γένεια ὁ αὐτοκράτωρ Ἀδριανός· τοῦτο δὲ φυσικὰ ἐπανεφέρειν αὐτὰ εἰς χρῆσιν· ἀλλὰ μετ' αὐτὸν διήρκεσεν ὀλίγον ἡ συνήθεια, ἂν καὶ οἱ δύο ἄμεσοι αὐτοῦ διάδοχοι, φιλοσόφου χαρακτηρὰ ἔχοντες, ἦσαν καὶ πωγωνοφόροι. Μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων, τὸ ξύρισμα δὲν ἤρχιζεν ἅμα αἱ τρίχες ἀνεφύοντο· τὸ μεῖράκιον ἀφίνετο πρῶτον ν' ἀποκτήσῃ μικρὸν τι γένειον, ἡ δὲ πρώτη ξύρησις συνωδεύετο μὲ διαφόρους τελετάς. Εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν εὐγενῶν ἐγίνετο ἡ ἐργασία ὑπ' ἀνδρῶν εὐγενεστέρων· ἡ δὲ πρᾶξις αὕτη καθίστανε τοὺς τοιοῦτους, θετοὺς πατέρας τῶν τέκνων. Ἡ ἡμέρα ἐωρτάζετο· ἐπισκίψεις φιλοφρονητικαὶ καὶ φιλοδωρήματα ἐγίνοντο πρὸς τὸν νεανίσκον· καὶ τὸ πρῶτον τοῦ γενεῖου φύτρωμα καθιερούτο εἰς τινα θεότητα, συνήθως τοὺς πατρώους θεοὺς.

Τὰ παλαιὰ Γερμανικὰ ἔθνη ἐξύριζαν τὴν γενεϊάδα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὸν μύστακα· τὸ δὲ ῥητῶς λεγόμενον περὶ μῆς φυλῆς καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἴσως ἠλήθευεν, ὅτι κἀνὲν μεῖράκιον δὲν ἐσυγχώρουν νὰ ξυρίσῃ ἢ νὰ κόψῃ τὰς τρίχας αὐτοῦ, πρὶν θανατώσῃ ἕνα ἐχθρὸν εἰς μάχην. Οἱ ἀρχαῖοι Γότθοι, Φράγκοι, Γαλάται, καὶ Βρετανοί, ἔτρεφαν ὡσαύτως μόνον τοὺς μύστακας, τῶν ὁποίων τὰς τρίχας ἀφιναν νὰ ὑπερμακρύνωνται. Ὁ Σάξωνες ἦσαν πωγωνοφόροι, ἀλλὰ κατὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἤρχισαν βαδμηδὸν οἱ λαικοὶ νὰ μιμῶνται τὸν κλῆρον, ὅστις ἐξυρίζετο· ἐφύλλατταν ὅμως ἔτι τὸν μύστακα. Οἱ Δάνοι φαίνεται ὅτι ἐπωγωνοφόρουν. Οἱ Νορμανδοὶ ἐξύριζαν τὰ γένεια ὅπως διόλου, καὶ μὲ τόσῃν δυσἀρέσκειαν ἐθεώρουν τὸ προσάρτημα τοῦτο, ὥστε, ὅπου καὶ ἂν ὑπήγαιναν, ἐκήρυτταν μετὰ θερμοῦ ζήλου τὸ ξύρισμα. Ὁθεν καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ὅτε κατέκτησαν αὐτὴν, ἐζήτησαν νὰ πείσωσιν ἢ καὶ νὰ ἀναγκάσωσι τοὺς κατοίκους νὰ ἀφαιρέσωσι τοὺς μύστακας. Οἱ πλεῖστοι ἐξ ἀνάγκης ἐκλιναν, ἀλλὰ πολλοὶ ἐπρόκριναν νὰ ξενιτευθῶσι μᾶλλον παρὰ νὰ στερηθῶσι τῶν μυστάκων. Μ' ὅλον τοῦτο, τὰ γένεια πάλιν ἤκμασαν. Τὴν δεκάτην τετάρτην ἑκατονταετηρίδα ἐγιναν ἐκ νέου τοῦ συρμοῦ, καὶ διήρκεσαν μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς δεκάτης ἐβδόμης. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἦσαν πολὺ συνεσταλμένα, μετ' ὀλίγον δὲ παρητήθησαν, τῶν μυστάκων μόνον διαφυλαχθέντων· περὶ δὲ τὰς ἀρχὰς τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος εἶχε καταντήσῃν πάγκοινος εἰς τὴν Εὐρώπῃ ἡ ξύρησις ὅλου τοῦ προσώπου. Εἰς τὰς ὑστερινὰς ταύτας μεταβολὰς ἐδίδε τὸ παράδειγμα ἡ Γαλλία. Τῆς χώρας αὐτῆς ἐσχάτος πωγωνοφόρος κυρίαρχος ἦτον ὁ Ἑρρίκος Δ', εἶχε δὲ ἀρκετὰ ὠραῖον τὸν πώγωνα. Αὐτὸν διεδέχθη

ἀνήλικος καὶ ἀγένειος ἡγεμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον χαρίζομενοι ἐξύρισαν ὅλα τὰ γένειά των οἱ αὐλικοὶ, πλὴν τῶν μυστάκων. Ἡ διαδοχὴ ἄλλου ἀνηλίκου ἐστερώσε τὸ ἔθιμον, τέλος δ' ἐγίναν ἄφαντοι καὶ οἱ μύστακες. Οἱ Ἴσπανοὶ, πολὺ βραδύτερον ἀκολουθοῦντες τὸ Γαλλικὸν παράδειγμα, ἐφύλασσαν τὰ γένεια, ἕως οὗ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἀγγλοὶ ἤρχιζαν καὶ τοὺς μύστακας νὰ παραιτῶσιν. Ἰσως δὲ καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἤθελαν διατηρήσειν τὸ προσφιλὲς προαίτημα, ἐὰν Γάλλος ἡγεμῶν (ὁ Φίλιππος Ε΄) δὲν ἀνέβαινε τὸν Ἰσπανικὸν θρόνον μὲ ἐυρισμένον τὸν πῶγωνα. Οἱ αὐλικοὶ μὲ βαρεῖαν καρδίαν ἐμιμήθησαν τὸν ἡγεμόνα, καὶ ὁ λαὸς μὲ καρδίας ἐτι βαρύτερας ἐμιμήθη τοὺς αὐλικούς. Τὸ περὶ τούτου ὁμως δημοτικὸν αἰσθημα μένει πεφυλαγμένον εἰς τὴν παροιμίαν, 'Αφοῦ ἐχάσαμεν τὰ γένειά μας, ἐχάσαμεν καὶ τὰς ψυχὰς μας.'

Ὡς δὲ πρὸς τὰς γενειάδας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, ἐπειδὴ πάντοτε αὐτῶν ἡ κατὰ τοῦτο συνήθεια διέφερεν ὁπωςοῦν ἀπὸ τὴν τῶν λαϊκῶν, πρέπει καὶ χωριστὰ περὶ αὐτῶν νὰ πραγματευθῶμεν. Ἐνίστε ὁ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας κληρὸς ἐπετάσσετο νὰ πωγωνοφορῇ, ἐκ τῆς ιδέας ὅτι τὸ ξύρισμα εἶναι θηλυπρεπές, καὶ ὅτι ἀριστα ὁ πῶγων ἀρμόζει εἰς τὴν σεμνότητα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ χαρακτῆρος· ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐνετέλλετο εἰς αὐτοὺς νὰ ξυρίζωνται, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐμφιλοχωρεῖ ὑπὸ τὸν σεβασμὸν πῶγων ἡ κενοδοξία. Ἱστορεῖται περὶ τοῦ Guillaume Duprat, ἐπισκόπου τοῦ Κλαρεμοντίου, συμβουλοῦ δὲ εἰς τὴν ἐν Τριδέντῳ σύνοδον, καὶ κτίτορος τοῦ ἐν Παρισίοις Γυμνασίου τῶν Ἰησουϊτῶν, ὅτι αὐτὸς εἶχε τὸν ὠραιότατον ὄλων τῶν πωγῶνων. Ἦτο παραπολὺ ὠραίος δι' ἐπίσκοπον· οἱ κανονικοὶ δὲ τῆς αὐτοῦ μητροπόλεως, συνηθροισμένοι ἐν πλήρει συνεδριάσει, ἔκαμαν τὴν βαρβαρικὴν ἀπόφασιν νὰ ξυρίσωσιν αὐτόν. Ὁθεν, ὅτε ἀκολούθως ἦλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τῶν ψαλτῶν, ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὁ πρωτοσύγγελος, καὶ ὁ πρωτοψάλτης ἐπλησίασαν μετὰ ψαλιδίου καὶ ξυραφίου, σαπονίου, λεκάνης, καὶ ζεστοῦ νεροῦ. Ὁ ταλαίπωρος, ἰδὼν ταῦτα, ἔκοψε δρόμον ὅσον ἡδύνατο, καὶ κατέφυγεν εἰς πύργον δύο μίλια ἐκ τοῦ Κλαρεμοντίου, ὅπου ἡσθῆνησεν ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν, καὶ ἀπέθανε.

Ἀπὸ τοὺς νόμους τινῶν μοναστηρίων φαίνεται, ὅτι οἱ μὲν λαϊκοὶ μοναχοὶ ἐχρεώσθουν ν' ἀφίνωσι τὰ γένεια, οἱ δὲ ἱερομόναχοι νὰ ξυρίζωνται. Αἱ γενειάδες ὄλων τῶν εἰς μοναστήρια εἰσερχομένων εὐλογοῦντο μὲ πολλὰς ἱεροπραξίας, ἀκόμη δὲ σώζονται αἱ προσευχαί, διὰ τῶν ὁποίων καδιέρουν εἰς τὸν Θεὸν τὴν γενειάδα, ὅτε ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐξυρίζετο. Οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἱερωμένοι ἦσαν ἐνθερμοὶ ζηλωταὶ τῶν πωγῶνων, καὶ ὅτε συνετελέσθη τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ῥήγμα, ἔδραμεν ἡ δευτέρα πολὺ πλέον παρὰ πρότερον εἰς τὸ ἐναντίον ἄκρον. Μ' ὅλα ταῦτα, οἱ περὶ τοῦ κείρεσθαι κανονισμοὶ δὲν ἐπεβάλλοντο αὐστηρῶς εἰς τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τῆς ἐκκλησίας, καθότι συνεχῶς εὕρισκόμεν καὶ καρδιναλίους

καὶ ἐπισκόπους πωγωνοφοροῦντας. Ἐπωγωνοφόρου δὲ καὶ οἱ πρῶτοι ἐπίσκοποι καὶ πατέρες τῆς τῶν Διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας· ἀλλ' ὁ Μαρτίνος Λούθηρος, ὁ καὶ ἱερομόναχος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας χρηματίσας, παριστάνεται πάντοτε ἀνευ τοιοῦτου προσαρτήματος.

Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι, ὅπου ἀφίνονται τὰ γένεια, ξυρίζεται ἡ κεφαλὴ. Συμβαίνει δὲ τοῦτο μάλιστα εἰς τοὺς Μωαμεθανοὺς, οἵτινες βοστρύχιον μόνον ἀφίνουσι κατακόρυφα, ὡς λαβὴν ὅθεν νὰ τοὺς ἀνυψώσῃ ὁ Προφήτης εἰς τὸν οὐρανόν.

ΤΥΦΩΝΕΣ Εἰς τὰς ΔΥΤΙΚΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

Οἱ τυφῶνες τῶν μεταξὺ Βορείου καὶ Νοτίου Ἀμερικῆς Δυτικο-Ἰνδικῶν Νήσων εἶναι εἰς τὸ ἄκρον φοβεροὶ καὶ ὀλέθριοι. Γενικῶς πρὸ τοῦ τυφῶνος σιωπῶσι τὰ στοιχεῖα· ὁ ἀὴρ συμπακνοῦται καὶ βαρύνει· ὁ ἥλιος ἐρυθρία· οἱ δ' ἀστέρες τὴν νύκτα φαίνονται ὑπὲρ τὸ σῆνυθες μεγάλοι. Συνεχεῖς μεταβολαὶ γίνονται εἰς τὸ θερμομέτρον, τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει κάποτε ἀπὸ ὀγδοήκοντα εἰς ἐννεήκοντα βαθμούς. Σκοτία ἐξαπλοῦται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἀστραπτοβολοῦσι τὰ μετέωρα.

Εἰς τὴν θάλασσαν παρατηρεῖται κατὰ πρῶτον ἡ ἐπικειμένη ἀνεμοζάλη· ὅρη ἀφρίζοντα αἰφνιδίως ἀναβαίνουν ἀπὸ τὴν καθαρὰν καὶ ἀκίνητον αὐτῆς ἐπιφάνειαν. Ὁ ἄνεμος πνέει μὲ ἀκάθεκτον ὀρμήν· μακρυνὴν βροντὴν ὁμοιάζει ὁ θόρυβός του. Ἡ βροχὴ καταβαίνει κρουνηδόν· θάμνους καὶ δένδρα ὑψηλὰ συγκυταφέρουν οἱ ὀρεινοὶ ρύακες· οἱ ποταμοὶ ἐκχειρίζουν, καὶ πλημμυροῦσιν αἱ πεδιάδες.

Ἐκπληξίς καὶ φόβος καταλαμβάνει πᾶν ἔμψυχον· τὰ χερσαῖα πτηνὰ διώκονται εἰς τὸν ὠκεανόν, καὶ τὰ θαλάσσια προσφεύγουν εἰς τὰ δάση. Τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐπιοτημένα κτήνη συναγελάζονται, ἡ ματαίως περιπλανῶνται εἰς ζήτησιν σκεπαστηρίου. Τὸν σεισμὸν τοῦτον τῆς γῆς δὲν προξενεῖ ὁ συναγωνισμὸς δύο ἀνέμων ἐναντίων, ἡ τὸ βρῦχμα τοῦ ὠκεανοῦ· ὅλα τὰ στοιχεῖα εὕρισκονται συγκεχυμένα καὶ συντεταραγμένα· ἡ ἰσορροπία τῆς ἀτμοσφαίρας φαίνεται ὡς νὰ ἐχάλασθη· ἡ φύσις σπεύδει, τρόπον τινά, εἰς τὸ παλαιὸν αὐτῆς χάος.

Πολλάκις ἐπὶ τῶν νήσων τούτων εὕρισκεν δεινὴν πανωλεθρίαν ὁ ἀνατείλλων ἥλιος, δένδρα ἐξερρίζωμένα, κλάδους ἐκ τῶν κορμῶν ἀπσπασμένους, καὶ τὰ ἐρείπια οἰκῶν ἐστρωμένα ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ γεωργὸς δυσκολεύεται κάποτε νὰ γνωρίσῃ τὸ μέρος, ὅπου ἦν θοὺν τὰ πρῶτα αὐτοῦ κτήματα. Κοιλάδες καρποφόροι μεταβάλλονται ἐντὸς ὀλίγων ὥρῶν εἰς ἀβάτους ἐρημίας, μετὰ τὰ πτώματα τῶν οἰκιακῶν ζώων καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ κεκαλυμμένας.

Πολλὰ περισσοτέραν ἀγαθότητα ψυχῆς δεικνύει ὁ χαίρων εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, παρ' ὁ λυπούμενος εἰς τὴν κακοδαιμονίαν τοῦ πλησίον.